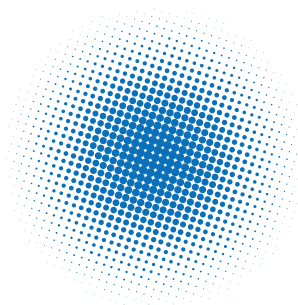

LIKOVNO DRUŠTVO KRANJ

Hrvatska udruga
likovnih umjetnika
i likovnih kritičara
/ grupa INFRA

ZDSLU

Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov
The Slovenian Association of Fine Arts Societies

**„Umjetnost prošlosti u umjetnosti
budućnosti – od Dantea do Infre“**

16. 11. – 12. 12. 2021.

Galerija Likovnega Društva Kranj
ZDSLU – Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov

Umjetnost prošlosti u umjetnosti budućnosti

Suradnja dvaju udruženja, Hrvatske udruge likovnih umjetnika i likovnih kritičara i Likovnog društva Kranj, realizirana dvjema izložbama, jednom u Zagrebu a drugom u Kranju, inicirana je obilježavanjem 700 godina smrti Dante Aligieria. UNESCO je ovu, 2021. godinu proglasio godinom slavnog talijanskog pjesnika, koji svojim svezremenskim djelom i danas nadahnjuje umjetnike, potvrđujući aktualnost tema i bezvremenost vlastite riječi kojoj je revolucionirao talijansku književnost, izražavajući njome i napredan svjetonazor i svoje političke stavove. Jer Dante je bio pisac i političar koji je ljudsko djelovanje sagledavao u sklopu nepromjenjivih etičkih zakona. Obilježio je vrijeme u kojemu je živio, stvarivši svojim pjesničkim djelima iznimno vrijednu i gotovo nenadmašnu kulturnu baštinu. Njegove ljudske dileme između dužnosti i osjećaja, misaonosti i akcije, spoznaje istinskih vrijednosti, nužnosti čovjekovog duhovnog usavršavanja nauštrb težnji ka materijalnom i potrošnom, stvara i danas idealnu i aktualnu temu, koju su hrvatski umjetnici, članovi HULULK-a iskoristili kako bi referirajući se na njegovo djelo, ali i djelo velikog hrvatskog barda Marka Marulića, koji je poput Dantea autor prvog književnog djela na materinjem jeziku, progovorili o sadašnjem i budućem umjetničkom trenutku pod aurom nemilih pandemijskih događaja, u vremenu krize morala i identiteta. Tako će se dubok Danteov utjecaj na europsku literaturu, ali i njegova neprekidna prisutnost naći vizualizirana u djelima likovnih umjetnika kao novo viđenje, skrivanje i razotkrivanje istina – objektivna slika svijeta u subjektivnom umjetničkom izričaju. Stoga je odabir umjetnika koji su vlastitim umjetničkim izričajem učinili iskorak prema novom, koje ujedno predstavlja i nacionalnu posebnost, bilo u formalno-tehnološkom ili sadržajnom smislu, bio posve razložan. Većina ih pripada grupi INFRA spontano osnovanoj 2019. godine nakon predstavljanja jedinstvene metode slikanja koja je izrodila i jedinstveno slikarstvo, tzv. infraredart te poduke Vilka Žiljaka o slikanju u proširenom spektru (400 – 1000 nm) sa smislom i znanjem o svojstvima boja, kada je grupa slikara, a članova HULULK-a krenula u osvajanje novog vizualnog prostora, u kreiranje originalnog likovnog svijeta baziranog na skrivanju i otkrivanju.

Infrared, ili hrv. infracrveno slikarstvo, spoj je umjetnosti i tehnologije, tj. inovacije na području eksploatacije infracrvenog spektra koje je autor hrvatski tim na čelu sa svjetski poznatim znanstvenikom i autorom brojnih inovativnih rješenja u zaštiti novca i dokumenata, Vilkom Žiljakom. To je inovativna metoda slikanja pomoću infracrvenog svjetla, kojom stvaramo jedinstvenu sliku dvostruke pojavnosti – jednu vidljive prostim okom, a drugu tek infracrvenom kamerom. Taj novi način slikanja pokrenuo je i istraživanja boja i pigmenata koja se koriste u umjetničkom slikarstvu, a razlikuju se po svojstvu apsorpcije infracrvenog svjetla. Prva, vidljiva slika prikrija, za naše oči nevidljivu, skrivenu sliku, koju možemo vidjeti tek pomoću dvostruke infracrvene kamere. Slikarice Nada Žiljak i Dijana Nazor Čorda, koja ju je svojim doktoratom stavila i u znanstveno-umjetnički diskurs, bile su do nedavno jedine umjetnice u svijetu koje slikaju ovom tehnikom. No, osnivanjem grupe INFRA infrared metoda iz područja štafelajne slike ulazi i u grafiku, kolaž, pa i skulpturu, pronalazeći svoje mjesto u još jednom hrvatskom brendu – slici na staklu hrvatskih naiva. Koliko to „infracrveni“ umješni čine, jesu li i unutar ove metode iznjedrili svoju prepoznatljivost, našli odgovarajući motiv koji će „sakriti“, a što će ostaviti „vidljivim“, publika kontinuirano ima prilike vidjeti na brojnim izložbama grupe INFRA, poput ove kojom se predstavljamo slovenskoj publici u galeriji Likovnog Društva Kranj.

A Danteova „Božanstvena komedija“, u svojoj slojevitosti, u bogatstvu poetskih slika,

brojnim detaljnim i vrlo slikovitim opisima pjesnikove putešestvije paklom, čistilištem i rajem, pružila im je slobodu u odabiru motiva i scena koje najbolje odgovaraju i njihovom sadržajnom i formalnom izričaju. Jer ono što i čini specifičnost infracrvenog slikarstva mogućnost je stvaranja drugačijeg, novog likovnog djela. Nova izričajna mogućnost koju će umjetnik prisposodobiti svojoj umjetničkoj prirodi, a nikako tehnološka mogućnost kojoj će podrediti sebe i svoju umjetnost. Jer u temelju istinske umjetnosti jest stvaranje i to stvaranje novog koje u svom razvoju podrazumijeva mijenjanje samog pristupa realizaciji i prezentaciji djela. A infraredart to jest - umjetnost koja mijenja percepciju, razotkriva slikarske tajne, donosi nove teze unutar teorije i filozofije likovne umjetnosti.

Naoko pod potpunim crnilom sakriti vlastiti vjerski stav, stav o Danteovom djelu i umjetničkom stvaranju općenito, razotkrivajući ga potom u IR sloju slike, u čudesnom labirintu Danteovih krugova, uspijeva **Dijani Nazor Čorda**. **Nada Žiljak** ostaje pak vjerna svojoj, u vidljivom sloju koloristički raskošnoj slici rezerviranoj sada za portret Dantea, koja prikrija simplificiran monokroman crtež s prizorom iz pakla. Jedan od poznatih Danteovih portreta nalazi mjesto i u zanimljivoj grafičkoj obradi **Tamare Brmbota**, kojeg spaja s vlastitom slikom rijeke Stiks, komponirajući uvjerljiv prizor Danteove „Božanstvene Komedije“. Prizorima pakla ne odolijeva ni **Mercedes Bratoš** dajući mu mjesto i u golom oku vidljivom i skrivenom sloju slike. A ni **Ana Jakić Divković**, koja svojom slikarskom „Psihomahijom“ oslikava „paklena stanja“ koja se nažalost duboko kriju u nama samima. **Marija Galić** i **Olena Sokolovska**, unutar vlastite izričajne prepoznatljivosti odlučuju se pak jasnim i jednostavnim simbolom vizualno citirati određeni Danteov stih, pojašnjavajući, odnosno otkrivajući samim nazivom slike što se krije u njenom, golom oku nevidljivom sloju – trnjem do zvijezda. **Ivana Ožetski** i ovaj puta pronalazi unutar djela kojeg tematizira idealan ekvivalent sjeni kao prepoznatljivom motivu vlastite slike, dok **Ivica Fišter** u svome idiličnom prigorskom krajoliku iščitava prostranstva Danteovog nebeskog raja. A je li rajska ili zemaljska, jabuka **Ane Divković** duhovito je nazvana ne infracrvenom već „infracrvljivom“. Aninoj trodimenzionalnoj formi u koju je implementirana infracrvena metoda, pridružuju se svojim skulptorskim uradcima i mladi kipari **Petar Koši** i **Lucija Jelić**. Iako ne pripadaju INFRI, Košijevih devet (simbolika broja) torzoida od pougljenog drva i Lucijine glave iz stiropora kojeg prekriva zemljom i pepelom, jednako su originalni i inovativni, ne podilazeći temi već je prilagođavajući svome izričaju, baš kao što to čini i infrared umjetnost. Snažnoj simbolici brojeva, sada broja 7, priklanja se i **Andreja Hojnik Fišić**. Naglašavajući kompatibilnost Danteova i Marulićeva svjetonazora, Andreja svoju karakterističnu bijelu sliku obogaćuje brojčanim znakovljem, aludirajući na sedam „Juditinih“ pjevanja, na sedam stoljeća Danteove smrti. Svojim sliko-grafičkim senzacijama ostaje vjerna i **Irena Gayatri Horvat** i kada ih obogaćuje infracrvenim imputima. Gayatri glagoljicom, koja je njezin karakterističan likovni znak, ispisuje sada u nevidljivom sloju infracrvene slike stihove Marulićeve „Judite“, kao snažan simbol hrvatskog kulturnog identiteta i bogate kulturne baštine, kao snažan neizbrisiv trag naše prošlosti u našoj sadašnjosti i našoj budućnosti.

Sanda Stanaćev Bajzek

Umetnost preteklosti v umetnosti prihodnosti

2021 je Danteju posvečeno jubilejno leto, saj mineva 700 let od smrti tega srednjeveškega italijanskega pesnika, ki navdihuje današnje umetnike s svojo sodobnostjo, s poudarkom na aktualnosti tematike in brezčasnimi besedami, ki so revolucionarne za takratno in aktualno književnost, izražajo napreden pogled in politično mnenje. Dante Alighieri je bil pisatelj in politik, ki je videl človeško delovanje v nespremenljivih etičnih zakonih. Njegove človeške dileme med dolžnostmi in občutki, miselnosti in delovanju, spoznanj resničnih vrednot, nujnosti človeške duhovne rasti proti želji po materialnem in potrošnem, ustvarjajo danes idealno in aktualno temo, ki so jo hrvaški umetniki, člani HULULKa uporabili kot referenco, prav tako kot dela hrvaškega pesnika, pisatelja in filozofa Marka Marulića, ali Primoža Trubarja ki sta kot Dante avtorja prvih književnih del v materinem jeziku, spregovorili o sedanjem in prihodnjem umetniškem trenutku, pod avro neprijaznih pandemičnih dogajanj, v času krize morale in identitete. Tako se bo globok Dantejev vpliv na evropsko literaturo, kot tudi njegova večna prisotnost našla vizualizirana v umetniških podobah kot novo videnje prikrite in razkrite resnice, objektivna slika sveta v subjektivnem umetniškem izrazu. Zaradi tega je bila izbira umetniškega pristopa kot korak proti novemu formalno-tehnološkem in vsebinskem smislu, ki hkrati predstavlja nacionalno posebnost, zelo razumljiva. Večina jih pripada skupini INFRA, ustanovljeni spontano leta 2019, po predstavitvi posebne metode slikanja v omejenem svetlobnem spektru (400-1000 nm), tako imenovane infrared art, po navodilih Vilka Žiljaka, dr. fizike. Skupina umetnikov, članov HULULKa, se tako podaja v odkrivanje in kreiranje novega vizualnega prostora, baziranega na prikrievanju in razkrievanju.

Infrared art je nov način slikanja, pogojen z raziskovanjem umetniških barv in pigmentov, ki se razlikujejo v zmožnosti absorpcije infrardečega spektra – nekatere ga prepuščajo, druge pa ne. Tako nastaneta dve sliki, ena vidna in ena očesu nevidna, ki pa se vidi s pomočjo infrardeče kamere. Slikarki Nada Žiljak in Dijana Nazor Čorda, ki je s svojo doktorsko raziskavo vpeljala tak način slikanja v znanstveno-umetniško področje, sta bili pred kratkim edini uporabnici te inventivne tehnike na svetu. Z ustanovitvijo skupine INFRA, se infrared metoda seli s štafelajnega slikarstva na druge likovne izraze, kot so grafika, kolaž, skulptura, pa tudi v slikanje na steklo. Na številnih razstavah skupine INFRA in tudi na tej, s katero se predstavlja slovenski publiki v Mali galeriji v Kranju, obiskovalec lahko opazuje virtuoznost zakrivanja, s pomočjo IR kamere in zaslona pa razkrievanja motivov 14 umetnikov, od katerih jih koristi IR metodo I I - Mercedes Bratoš, Tamara Brmbota, Ana Divković, Ivica Fišter, Ana Jakić Divković, Irena Gayatri Horvat, Marija Galić, Dijana Nazor Čorda, Ivana Ožetski, Olena Sokolovska in Nada Žiljak ter Andreja Hojnik Frišić, Lucija Jelić in Petar Koši, ki z inovativnim izrazom širijo meje klasične slike in skulpture.

Dantejeva Božanska komedija v svoji plastnosti, v bogastvu pesniških podob, številnih detajlov popotovanja skozi pekel, vice in raj daje tem umetnikom inspiracije za motive, ki so najbližji njihovem formalnemu in vsebinskemu izrazu. Nove možnosti upodabljanja tukaj nikakor ni samo tehnologija, je tudi zmožnost uporabe te tehnologije v svoji umetniški izraznosti, ta pa je v temeljih resnične umetnosti ustvarjanje in iskanje novega.

Danteju posvečeno jubilejno leto je tematsko in inspirativno „krivo“ za sodelovanje dveh stanovskih likovnih združenj, HULULK (Hrvatske udruge likovnih umjetnika i likovnih kritičara) in Likovnega društva Kranj, ki se letos z dvema odmevnima razstavama svojih članov predstavljata v Zagrebu in Kranju in kličeta po nadaljnjem sodelovanju.

Sanda Stanačev Bajzek

Andreja Hojnik Fišić - Beznađe poznatog, komb. tehnika na platnu, 80 x 30 cm

Lucija Jelić - Pogled, komb. tehnika, 40 x 20 x 20 cm

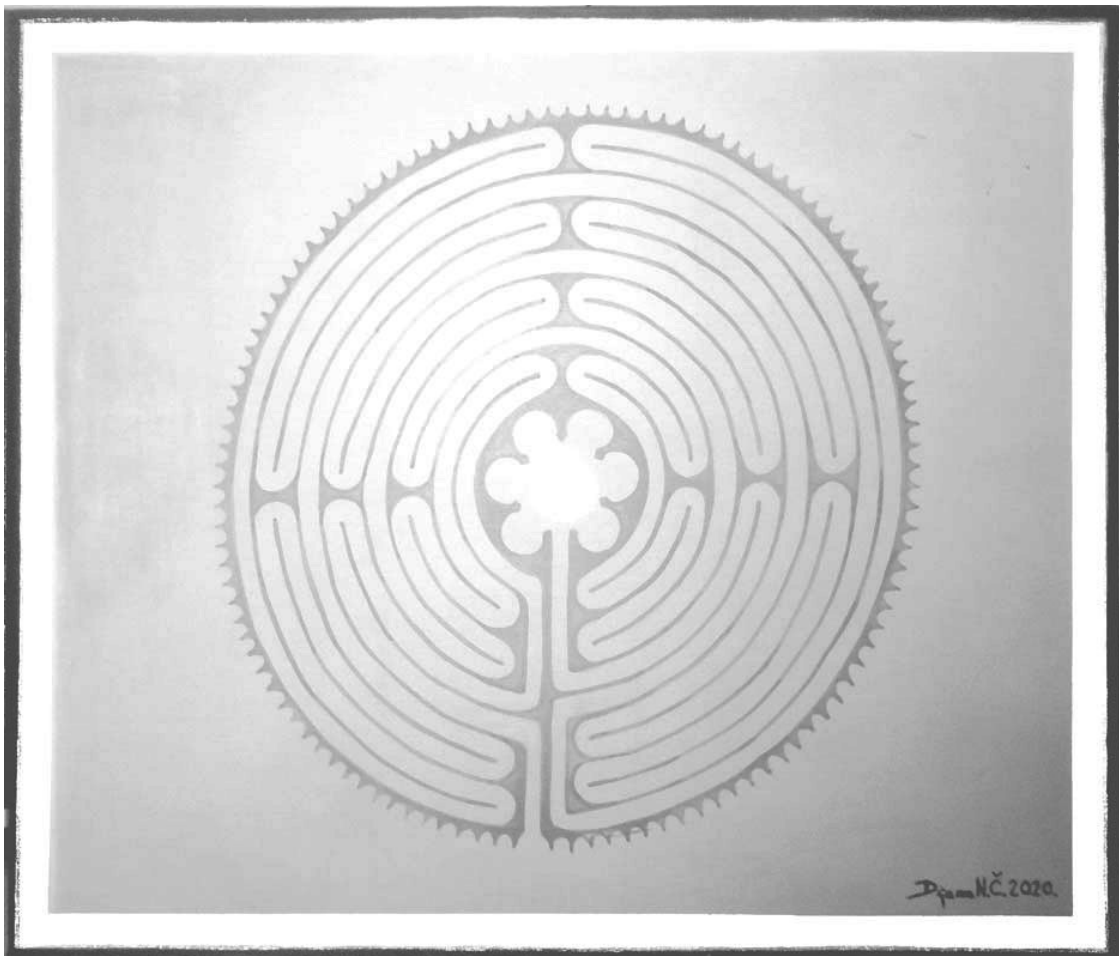
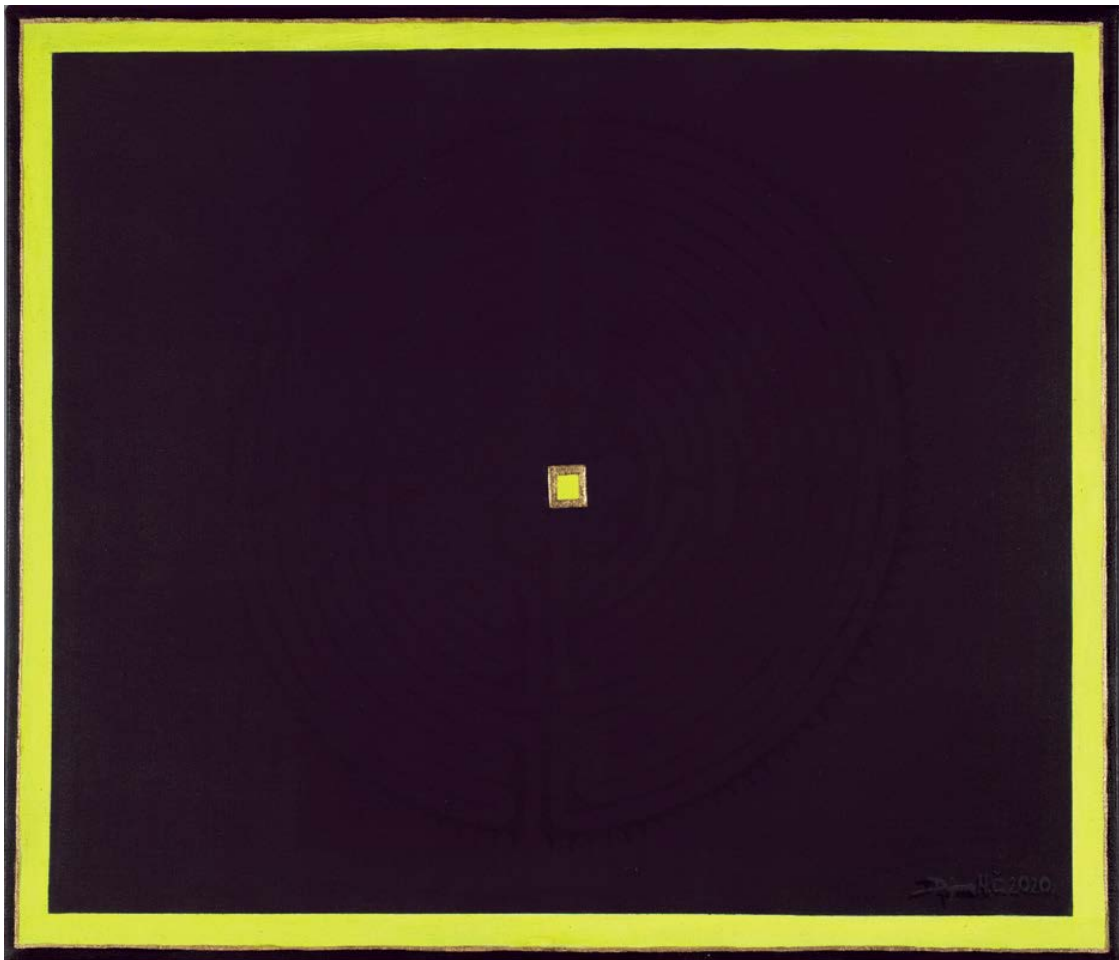

Marija Galić - Le Stelle, akril na platnu, 120 x 100 cm

Petar Koši - Devet, drvo, 9 x 12 x 26 cm (x9)

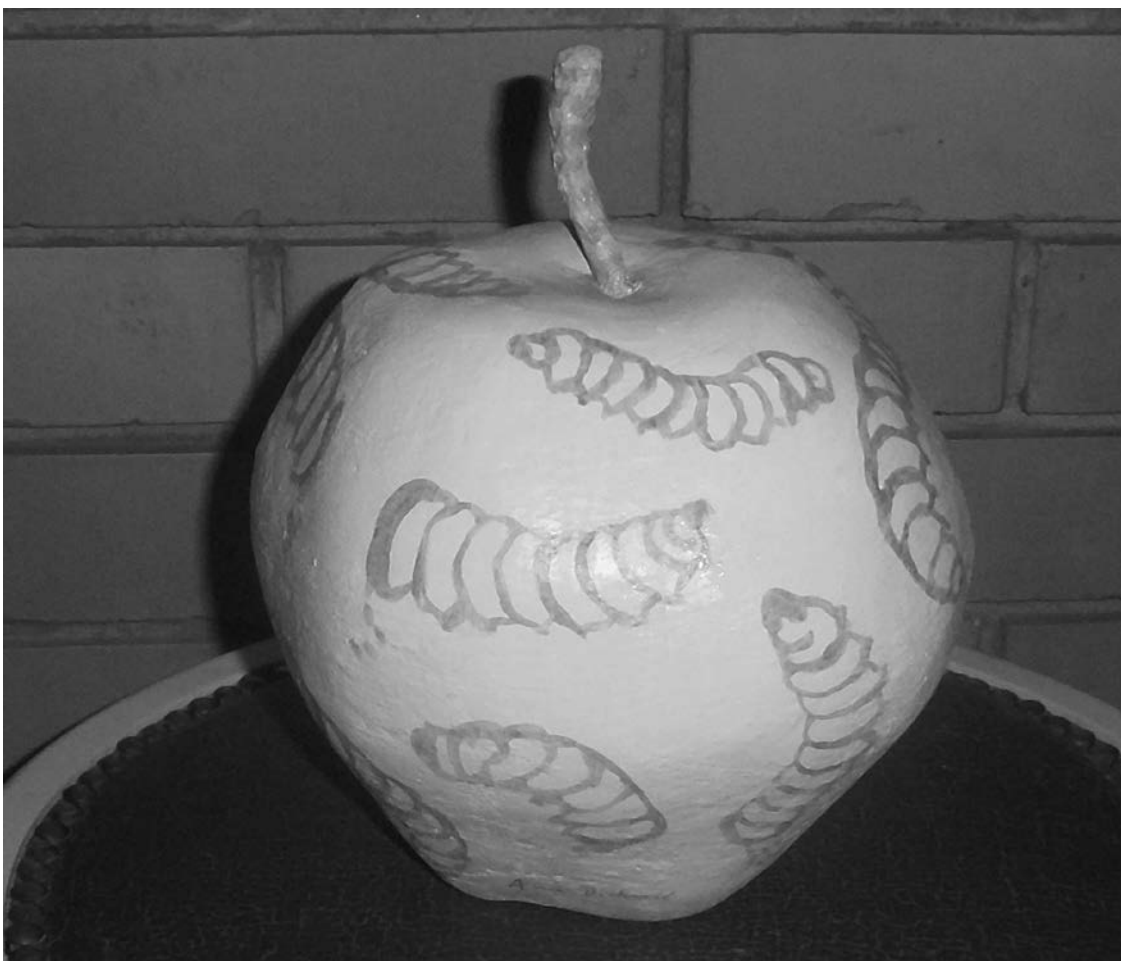
<https://www.infraredart.ziljak.hr/ozetski.mp4>

Ivana Ožetski - L' ombra della carne, ulje na platnu, 80 x 100 cm

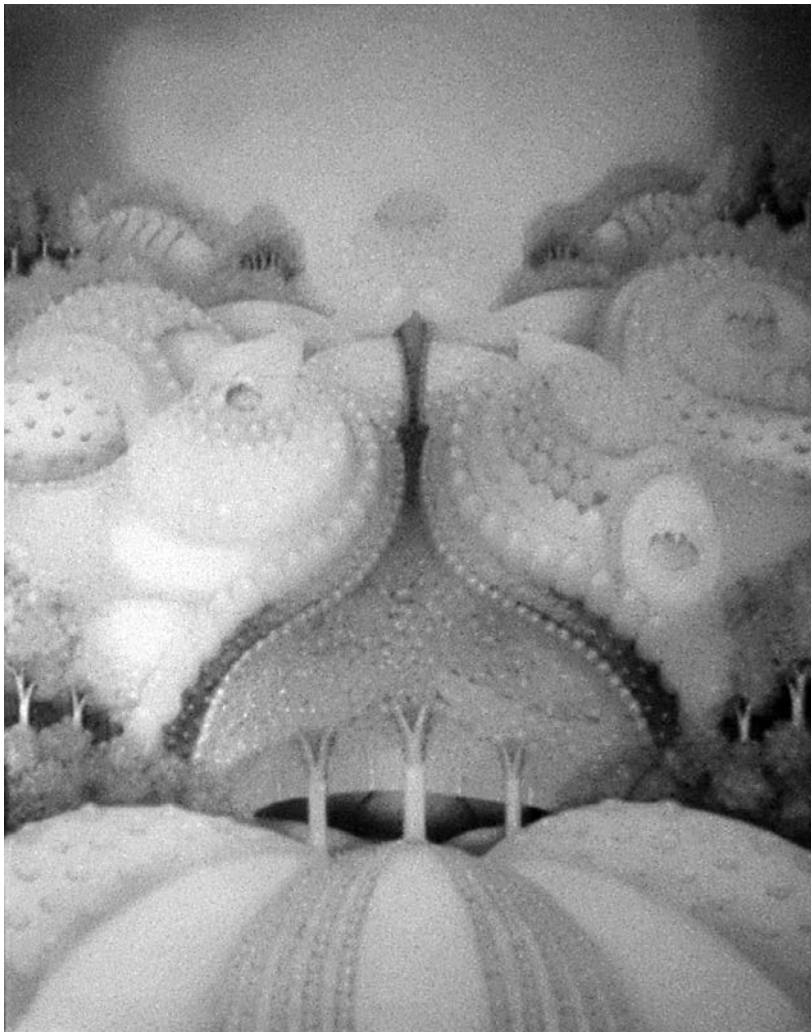

<https://www.infraredart.ziljak.hr/bratos.mp4>

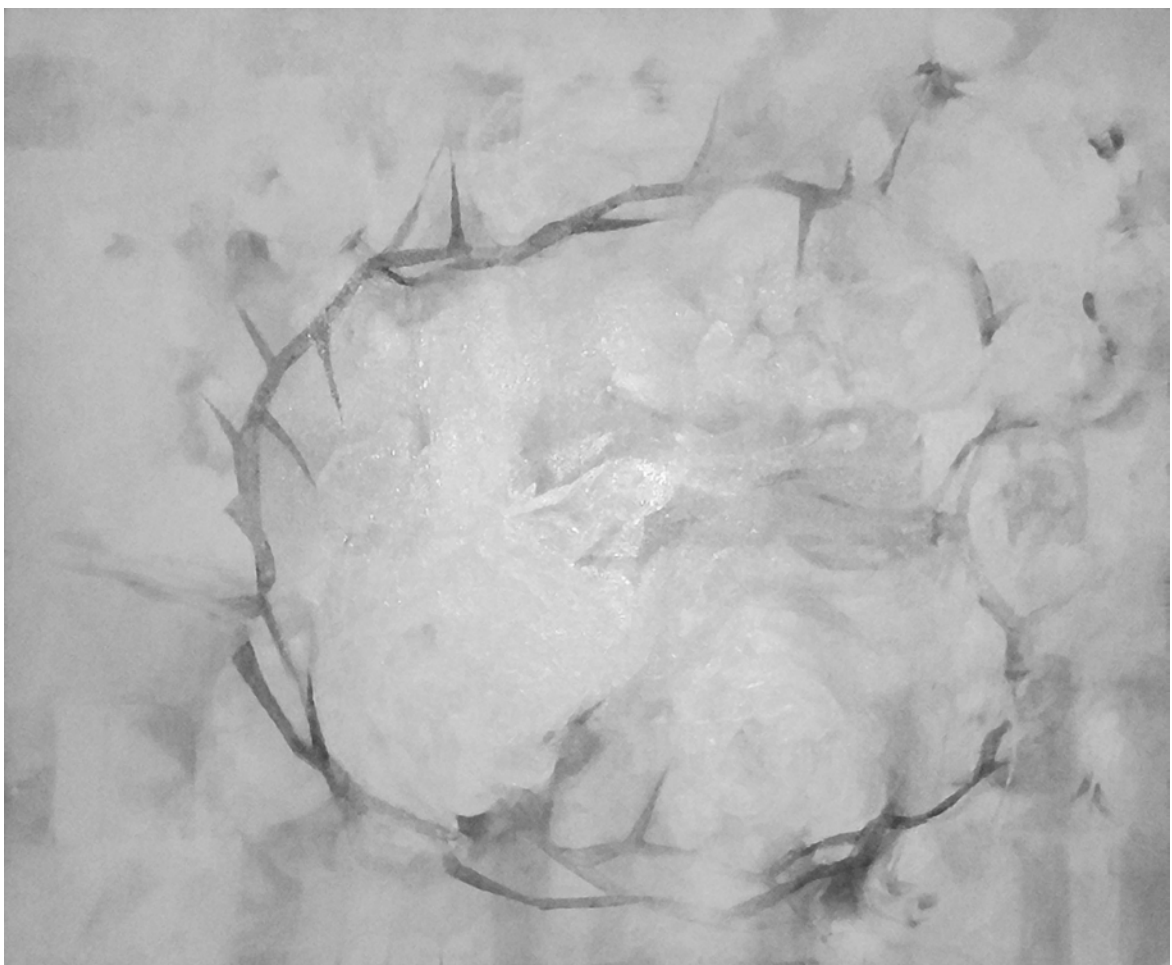
Mercedes Bratoš - Bludnice i pali anđeo, akril na platnu, 60 x 50 cm

Ana Divković - Infracvljiva jabuka, objekt, komb. tehnika, 21,5 x 18 x 18 cm

Ivica Fišter - Raj, ulje na platnu,
100 x 80 cm

<https://www.infraredart.ziljak.hr/sokolovska.mp4>

Olena Sokolovska - Put koji vodi slavi nikada nije posut cvijećem, ulje na platnu, 50 x 60 cm

UMJETNOST PROŠLOSTI

U UMJETNOSTI BUDUĆNOSTI

HULULK u Kranju izložba Od Dantea do Infre

Hrpetina riječi
u meni diše,
napisati ih želim
i ništa više.

Irena Gayatri Horvat - Moć je u meni / Judita, komb. tehnika na platnu, 120 x 60 cm